

טופס תחקיר

שם הפעולה / האירוע / הפרויקט:

אירוע ירי בתחנת הרכבת בראש העין – 20.3.20

שם היחידה: מדור רכבות

מנהל התחקיר: רפ"ק שיר גולוס

תאריך התחקיר: 13.8.20

משתתפי התחקיר:

דרגה, שם ומשפחה	תפקיד בפעולה / באירוע
דורון טישלר	מנב"ט דרום רכבת ישראל.
מפקד הסיור הרכוב	מאבטח בסיור רכוב כ"ס רכבת ישראל – ביצע ירי במהלך האירוע - בעל הסמכת מאבטח מתקדם א'
סייר הסיור הרכוב - נהג	סייר בסיור רכוב כ"ס רכבת ישראל – ביצע ירי במהלך האירוע – בעל הסמכת מאבטח בסיס'.
לצורך התחקיר נעשה שימוש בדוחות פעולה של שוטרים שפעלו באירוע ובצילומי אבטחה של רכבת ישראל.	

שאלת התחקיר: מדוע השתמשו מאבטחי רכבת ישראל בירי במהלך אירוע חדירת אדם לתוך שטח תחנת הרכבת בראש העין?

סיפור המעשה – תמצית האירוע

בתאריך 20.3.20, יום ו', בשעה 11:55 חדר אדם חשוד בהליכה רגלית לתוך השטח של תחנת הרכבת ראש העין צפון דרך המסילה. מאבטח וסייר הרכבת אשר היו במקום לקראת החלפת משמרת של הסייר הגיבו לאירוע, ניסו למנוע את כניסתו של החשוד ולאחר שלא שעה לאזהרותיהם ביצעו ירי באוויר ולאחר מכן ירי לעבר רגלו ועצרו אותו. בגמר האירוע הועבר החשוד לטיפול בבית חולים עם פציעה ברגלו.

עובדות מרכזיות

1.	האירוע כולו צולם במצלמות האבטחה של הרכבת כך שניתן היה לצפות בו כחלק מהתחקיר על מנת לנסות ולדייק בעובדות האירוע. אין הקלטה של שיחות הקשר או הטלפון של הרכבת עם אנשי הביטחון מאחר וגל הביטחון – "נוהל 3" של רכבת ישראל אינו מוקלט.
2.	ביום האירוע - יום ו' בשעה 11:55 לא היו נוסעים בתחנה בשל מגבלות הקורונה
3.	סייר הרכבת והמאבטח היו בחזית התחנה והמתינו להגעתו של סייר אחר אשר יחליף את הסייר הקודם בשעה 12:00
4.	בשעה 11:55 נשמעה קריאה של מוקדן אשר יושב במוקד הרכבת בלוד באמצעות מערכת הכריזה של התחנה "איש בטחון לרציף". הקריאה בוצעה לאחר שהמוקדן קיבל חיווי במערכות ההתרעה של התחנה, צפה במצלמות, החל לעקוב אחר החשוד והפעיל את הכריזה.

.5	המאבטח אשר היה מחוץ לרכב ושוחח שיחה פרטית בטלפון שמע את ההודעה בכריזה, ראה אדם מזוקן שנחזה אותה עת כלבוש "וסט חום" (אשר התברר מאוחר יותר כבוץ על החולצה) נכנס אל הרציף מכיוון הכניסה הצפונית של פסי הרכבת דרומה אל אזור הרציף המזרחי של התחנה.
.6	המאבטח שהוא מפקד הסיוור רץ אל הרכב, צעק לעבר הסייר שיש אדם חשוד עם " ווסט מדברי" אשר צועד לעבר התחנה , לקח את הנשק הארוך מסוג "גלבע" (למרות שאינו מוסמך על נשק זה) מאחר ולטענתו היה יותר קרוב אל הנשק ורצה לחסוך זמן יקר , ורץ לעבר התחנה.
.7	בכניסה אל התחנה העביר המאבטח לסייר הרכבת את הנשק הארוך מאחר והסייר מוסמך על הפעלת הנשק.
.8	המאבטח קפץ מעל שערי הכניסה - ה"וולידטורים" (גלגלות) ונכנס אל הרציף, סייר הרכבת נכנס מספר שניות אחריו.
.9	כאשר המאבטח כבר עמד על הרציף מול החשוד הוא ראה אדם עם מבנה גוף מלא, קירח, מזוקן עם חולצה מוכתמת כולה בבוץ (מה שהזים את החשד כי האדם עם ווסט).
.10	שניהם צעקו לחשוד ב- 3 שפות עברית, אנגלית וערבית. החשוד לא התייחס לצעקותיהם והמשיך ללכת לעברם.
.11	המאבטח שלף לעברו של החשוד את האקדח ודרך , החשוד המשיך ללכת לעבר המאבטח וסייר הרכבת.
.12	סייר הרכבת ירה כדור באוויר ב- 60 מעלות כלפי מעלה לאחר שהמאבטח הנחה אותו לירות ירי אזהרה.
.13	החשוד המשיך להתקדם לעבר המאבטח וסייר הרכבת שחשד לאור מראהו והתנהגותו של החשוד כי מדובר במחבל מתאבד כיוון את הנשק הארוך לעבר רגלו של החשוד וירה כדור אחד לעבר הרגל מחשש שהחשוד ינסה לפגוע במאבטח ובו. החשוד המשיך ללכת תוך שהוא אומר לשני אנשי הביטחון בעברית "זה לא יעזור לכם" . המאבטח והסייר נסוגו באופן מתואם לאחור על מנת לשמור מרחק מהחשוד.
.14	המאבטח מעיד שירה כדור ראשון לאזהרה ממרחק של כ- 10 מ' מהחשוד ולאחר מכן עוד 2-3 כדורים תוך כדי נסיגה.
.15	המאבטח מעיד שנראה לו שפגע עם אחד הכדורים בחשוד מול הפתח של התחנה. צפייה בסרטוני האבטחה מחזקת עובדה זו מאחר ובסרטון רואים את החשוד הולך בקצב אחיד וללא סטיות או עוויתות בהליכתו (ככל הנראה סייר הרכבת אשר ירה ראשון לעבר החשוד לא פגע ברגל) . ברגע שמאבטח עומד ויורה את הירייה השלישית החשוד נופל מיד על הרציף מול פתח התחנה.

<p>.16</p>	<p>על פי הסרטון ניתן להתרשם בוודאות שהפגיעה לפחות בשלב הזה היא ברגלו הימנית של החשוד מאחר ומספר שניות לאחר שנפגע הוא מצליח להתרומם שוב, להתייבב על רגלו השמאלית ולהתקדם, בקפיצה על רגל זו תוך שהוא מרים את רגלו הימנית. כיוון התנועה של החשוד מממשיך להיות דרומה על הרציף במקביל לחזית התחנה. המאבטח מעיד כי בשלב בו קם החשוד לאחר שנפגע ברגלו הוא אמר להם " אני הנחש, אתם לא תעצרו אותי, תן לי כדור בראש"</p>
<p>.17</p>	<p>לדברי המאבטח כל הכדורים שירה כאזהרה במהלך כל האירוע כוונו לעבר המסילות והשדות על מנת לא לפגוע בחפים מפשע בתחנה (בתחנה היו שני שומרים אב ובנו והסייר המחליף שכבר הספיק להגיע, במסילה המקבילה עמדה רכבת ריקה כך שגזרת הירי לטענתו הייתה מוגבלת לאזור הרציפים, או ב- 60 מעלות כלפי מעלה במקומות בהם אין סככות מעל הראש.</p>
<p>.18</p>	<p>בסרטון האבטחה של הרכבת רואים כי המאבטח ירה עוד 3 כדורים לאחר שהחשוד נפגע מהירי ונפל בפעם הראשונה מול הכניסה לתחנה, קם והמשיך לדלג על רגלו לעבר המאבטחים. על פי צפייה בסרטונים ירי זה בוצע לאחר ביצוע אזהרה נוספת כלפי החשוד. בזמן התחקיר המאבטח לא זכר כי ירה 3 כדורים אלו. המאבטח טען כי הוא מקפיד כי כל כדור שהוא יורה יהיה מכון כפי שלמד בשרותו בצבא. מניתוח הסרטונים עולה כי המאבטח ירה סך הכול 6 כדורים.</p>
<p>.19</p>	<p>מצפיה בסרטון ניתן לראות כי לאחר שהחשוד קם מהמקום בו נפגע ברגלו בכניסה אל התחנה הזהיר אותו המאבטח בתנועות ידיים וכנראה גם בצעקות. החשוד דילג לכיוון דרום לעבר המאבטחים דרומה על הרציף על רגלו השמאלית תוך שהוא מרים את רגלו הימנית (הפגועה). לאחר שלא שעה לאזהרות ירה המאבטח כדור ראשון לאחר כ- 6 שניות מזמן האזהרה, כדור שני לאחר כ- 10 שניות ושלישי לאחר 13 שניות. כ- 7 שניות לאחר ירי הכדור השלישי ירד החשוד באופן הדרגתי ולא בנפילה אל הקרקע אם כתוצאה מעייפות ברגלו השמאלית עליה דילג או אולי כתוצאה מפגיעה ברגל זו . במשך כ- 3.5 דקות מנפילת החשוד הוא עוד ניסה מספר פעמים לקום להישען על הספסל לזחול ואף לדלג שוב מספר פעמים על רגלו השמאלית אך לא הצליח להתקדם מרחק משמעותי ולא הצליח לייצב עצמו יותר על רגל שמאל . המאבטחים שמרו ממנו מרווח בטחון עד להגעת כוחות השיטור כחמש וחצי דקות מגמר הירי האחרון של המאבטח.</p>
<p>.20</p>	<p>סייר הרכבת צעק לשוטרים לא לירות מאחר והוא והמאבטח היו בקו הירי של השוטרים על הרציף. בשלב הזה הסייר והמאבטח היו עם כובעי זיהוי צהובים מה שהקל על השוטרים לזהות אותם כאנשי בטחון .</p>
<p>.21</p>	<p>השוטרים התקרבו אל החשוד , הפשיטו אותו בדקו אם יש על גופו מטען , זימנו חבלן ומד"א והעבירו את החשוד כעצור לטיפול רפואי ובהמשך לחקירה.</p>

22.	חלק מדוחות הפעולה של השוטרים מעידים על פגיעה ברגל ימין וחלק על פגיעה ברגל שמאל. במעמד התחקיר לא הייתה גישה לדוח רפואי אשר יעיד על אופן הפגיעה. צפייה מדוקדקת בסרטונים מלמדת כי ככל הנראה הפגיעה בירי הייתה ברגל ימין בלבד וגם אם הייתה פגיעה ברגל שמאל היא הייתה קלה .
23.	המאבטח מעיד שנחישותו של החשוד אשר המשיך לדלג לעבר המאבטחים למרות שכבר נפגע מירי והדברים שאמר חיזקו את החשד כי מדובר במחבל מתאבד או לפחות באדם אשר ינסה לפגוע בו ובסייר.
24.	השוטר אדריי ניימן מ.א 1910054 אשר הגיע למקום לאחר ירי המאבטחים , כאשר החשוד שכב פצוע על הקרקע כותב בדוח הפעולה על החשוד שנורה " שמעתי אותו אומר תירו לי כבר בראש".
25.	גם הסייר וגם המאבטח טענו במהלך התחקיר כי העובדה שלא היו כמעט אנשים בתחנה למעט שני השומרים והסייר המחליף אפשרה להם לטפל באירוע באיטיות יחסית. שניהם הביעו את החשש כי במידה והיו נוסעים על הרציף ולאור התנהגותו של החשוד בתחילת האירוע ובהמשכו יתכן והם היו נאלצים להשתמש בירי מהיר יותר ואף קטלני מחשש לפגיעה בנוסעים.
<p>עובדה מסכמת – תוצאה ומשמעות : הסייר (הכשרת מאבטח בסיסי) והמאבטח (הכשרת מתקדם א') אשר היו במקרה בתחנת הרכבת בראש העין בזמן האירוע הצליחו לעצור חשוד באמצעות ירי לעבר הרגליים לאחר שהחשוד גרם להם לחוש בסכנת חיים ולא שעה לאזהרותיהם .</p>	

ממצאים וניתוחם:

חולשות (פערים) / חוזקות שזוהו התייחס גם לתחום ערכי משטרת ישראל	הסיבות לחולשות (פערים) / חוזקות
חולשות	
1.	אין הקלטה של גל הביטחון של אבטחת הרכבת "נוהל 3" בלשון הרכבת, כפי שקיים במוקדי המשטרה דבר שמקשה על טיפול באירוע ועל תחקורו
2.	המאבטח שהוא מפקד הצוות והבכיר בו בהכשרתו (הכשרת מתקדם א') לא הוסמך לשימוש בנשק ארוך בנוסף לאקדח ואילו הסייר (הכשרת מאבטח בסיסי) הוסמך לשימוש בנשק זה .
	מדובר בהחלטה של הנהלת הרכבת.
	לדברי מנב"ט הרכבת המאבטח הזה לא הוסמך על נשק ארוך אך רוב המאבטחים מוסמכים לנשק ארוך.

<p>במהלך האירוע בוצע חלק מירי האזהרה כירי אופקי לכיוון שטחים פתוחים או מסילות ולא ירי ב- 60 מעלות.</p>	<p>3.</p>	<p>סביבת התחנה בה יש רציף, סככות, מסילה ורכבות מגבילה מאוד את האפשרות לירי אזהרה.</p>
חוזקות		
<p>מערכות ההתרעה והכריזה האוטומטית הן חלק מתפיסת הביטחון של הרכבת ומאפשרות ייעול של פריסת כוח האדם בתחנה תוך שילוב טכנולוגיות.</p>	<p>4.</p>	<p>מערכות ההתרעה של הרכבת פעלו באופן אוטומטי והתריעו על חדירה לרציף באמצעות כריזה אוטומטית " איש בטחון לרציף"</p>
<p>אופן הטיפול באדם חשוד תוך השמעת אזהרה, ירי אזהרה ומזעור נזק מועבר בהכשרות המאבטחים וברענונים. העובדה שלא היו נוסעים בתחנה בשל מגבלות הקורונה אפשרה למאבטח ולסייר לטפל באירוע באופן מדורג יחסית ולא באופן אגרסיבי ומהיר יותר מחשש לסיכון חפים מפשע. תחושת האיום של כוח האבטחה נבעה מהעובדה שהחשוד לא שהה לאזהרותיהם, גם לאחר שנפגע מירי ברגלו המשיך להשמיע לעברם איומים וניסה להגיע אליהם תוך שהוא מדלג על רגל אחת.</p>	<p>5.</p>	<p>המאבטח והסייר אשר חשו מאויימים מהתנהגותו של החשוד, הזהירו אותו במספר שפות, בתנועות ידיים ובירי אזהרה ורק כאשר לא הייתה לדעתם ברירה ירו לעבר הרגליים מתוך כוונה לצמצם את הנזק.</p>

מסקנות מרכזיות:

<p>המאבטח והסייר פעלו באופן המצופה מהם בסיטואציה מורכבת ותוך מזעור נזק :</p>	
<p>1.</p>	<p>החשוד הוזר מספר פעמים ולא שהה לאזהרות כולל ירי אזהרה</p>
<p>2.</p>	<p>החשוד השמיע איומים והתנהג כמי שקיים חשד שהוא רוצה לפגוע בצוות האבטחה</p>
<p>3.</p>	<p>החשוד היה גדול מימדים והיה חשש כי הוא נושא עליו מטען במכנסיו.</p>
<p>4.</p>	<p>הירי המכוון של כוח האבטחה כוון לעבר הרגליים. ככל הנראה הפגיעה הייתה ברגל ימין.</p>
<p>5.</p>	<p>מרגע שהחשוד הפסיק להתקרב לעבר כוח האבטחה והם לא חשו מאויימים, נפסק הירי, הם שמו קובעי זיהוי והמתינו לטיפול המשטרה.</p>

לקחים מבצעיים וערכיים ליישום:

הלקח	גורם אחראי	לו"ז לביצוע
1.	מדור רכבות בשת"פ עם מנב"ט הרכבת	מידי
2.	מדור רכבות + בתי ספר להכשרה בתאום עם מנבט הרכבת	מידי
3.	מדור סיור, מחלקת חבלה	לשיקול הגורמים הרלוונטיים
4.	מנב"ט הרכבת	באופן שוטף
5.	מנב"ט הרכבת	באופן שוטף

המלצות:

1.	מומלץ כי בטחון הרכבת יפעיל מערכת הקלטת כלל תקשורת הביטחון, "נוהל 3" בשפת הרכבת באופן בו כל הקשר המילולי בין המאבטחים לבין עצמם ובינם לבין המוקד יוקלט ובכך ישופר אופן הטיפול באירועים תוך כדי אירוע ולצורך תחקור ולמידה עתידיים.
2.	מומלץ למדור סיור ולמחלקת חבלה לבחון את האופן בו ניגשו השוטרים לעבר החשוד כאשר עדיין היה חשש שהוא נושא על גופו מטען.

סיכום ודגשי מפקד: (לא ענישה) שם + תפקיד

1.	חשוב שגל העבודה המבצעי של מערך האבטחה יהיה מוקלט ככלי לעבודה מבצעית שוטפת וככלי לתחקור אירועים.
2.	באירוע המתוחקר הוכחה יעילות השילוב של מערכות טכנולוגיות להתרעה עם כוח האבטחה.
3.	על מנב"ט הרכבת לתדרך ולתרגל את מערך האבטחה באופן ביצוע ירי אזהרה בתוך שטח התחנה